

מפתחת ולירן

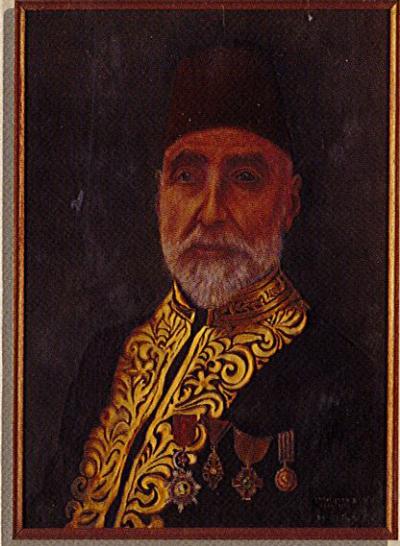
שבעה דורות בירושלים
1948–1800

רות קראק • יוסף גלו

גפן הוצאה לאור

ג

ספרם החדש, משפחת ולירו – שבעה זורות בירושלים 1800-1948, מבאים פורפי' רות קрак וד"ר יוסף גלוס את סיפורה המרתק של משפחה ספרדית ירושלמית ותיקה. בשילוב עיון עמוק וכיתה שופפת מוביילים המחברים את הקורא לאורך ההיסטוריה של משפחת ולירו רבת הפעלים.

המחברים התרמכו בשלווה תחומים עיקריים:

יזמות בארץ ישראל ובמצוות התקיכון – משפחת ולירו יסדה את הבנק הפרטלי הראשון בארץ ובירושלים, ריכזה בידייה ורכוש רב במרכזי ירושלים ומוחוץ לה, אשר בחלקו הגדול נתרם לצרכי הציבור על ידי מיסד השוואת הארץ, וכיימה קשרים עסקיים עם ממשלוות, מוסדות, משפחות ואנשי עסקים כראטהילץ ומונטיפורי.

ספרדים ומזרחים בארץ ישראל – המשפחה השתייכה לאליטה הספרדית היירושלמית שהגיעה לשיאה בתחילת המאה העשרים. בניית עסקו בפועל ציבורית למען ספרדים והמזרחים והישוב היהודי.

ביבוגרפיה משפחתית – הכוללת תיאורי הווי מחיה של משפחה מהמעמד הגבוה בירושלים במאה התשע עשרה ועד מחצית המאה העשרים.

רות קрак הגה פוטוסו מון המניין במחלקה לגיאוגרפיה באוניברסיטה העברית בירושלים. היא כתבה וערכה כעשרים ספרים ופרסמה כמאה וחמשים מאמרים. אמרה עוסקים בין היתר בגיאוגרפיה ההיסטורית, נשים ביישוב ובציונות וספרדים ומזרחים בארץ-ישראל ומדינת ישראל במאה התשע עשרה והעתדים. מהמפורטים בספריה, משפחת אומלואג וספריה על יהושע חנקין ועל המושבה האמריקאית-שביתת בירושלים (עם גלוס, עמית, זידמן, בחתאמה).

יוסף גלוס הנז בעל תואר דוקטור מהאוניברסיטת העברית. הוא מחברם של חמישה ספרים. כמו כן פרסם ד"ר גלוס מאמרם רבים על ההתישבות של יהודים צפוני אמריקה בארץ ישראל ועל ספרדים ומזרחים בארץ ישראל. ד"ר גלוס כתב את הביבוגרפיה של משפחת אומלואג הספרדית בשיתוף עם פרופ' קрак.

www.israelbooks.com

9-66522996-NBZI

9 789652 293367

Gefen גפן
publishing house ג'פאן
NEW YORK • ירושלים

מפתחת ולירן

שבעה דורות בירושלים
1948–1800

מאת

פרופ' רות קראק וד"ר יוסף גלט

הוצאת הספריה הציונית

The Valero Family: Seven Generations
in Jerusalem, 1800-1948

כל הזכויות שמורות © למחברים
ירושלים 2005 / תשס"ו

אין לתרגם, לשכפל או להעתיק חומר כלשהו מספרו זה, בכל דרך או שיטה, בין
בדפוס, צילום, העתקה, הקלטה וכו', ללא אישור מפורש בכתב מאות עלי הזכויות.
התמונה על עטיפת הספר: "השר חיים אהרון ולירו 1845-1923"
צייר שמן, פרופ' אהרון ולירו, 1984

מאנגלית: ד"ר עדין ירוזן, שפה ברורה בע"מ

עיצוב העטיפה: סטודיו פז, ירושלים

עימוד: מרצל א.ש. – ירושלים

ISBN 965-229-336-9

מהדורה 1 2 4 6 8 9 7 5 3

Gefen Publishing House
600 Broadway
Lynbrook, NY 11563, USA
1-516-593-1234
orders@gefenpublishing.com

גפן בית הוצאה לאור בע"מ
רחוב הצבי 6
ירושלים, 94386, ישראל
טלפון: 972-2-5380247
orders@gefenpublishing.com

www.israelbooks.com

פינה אלינו לקבלת קטלוג חינוך

נדפס בירושלים

תוכן העניינים

הקדמה	7
מבוא	11
פרק ראשון: תולדות המשפחה	25
פרק שני: פעילות כלכלית	67
פרק שלישי: נכסים לא ניידי והפרישה המרחיבת של הפעולות	128
פרק רביעי: חברה ופוליטיקה מקומית – היהודים בארץ ישראל, כולל הספרדי והעדת הספרדית	179
פרק חמישי: תרבות ואורח חיים	223
סיכום	273
מקורות וקיצורים בביבליוגרפיה	283
רשימת לוחות	307
רשימת מפות	307
רשימת תМОונות	308
מפתח שמות, מקומות וענינים	313
עצי משפחה	329